

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ

(1905 - 1990)

Υ Π Ο

ΗΛΙΑ Δ. ΜΟΥΤΣΟΥΛΑ

Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τὴν 6ην Ἰουνίου 1990 ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον ὁ ὀμότιμος καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἀκαδημαϊκὸς Κωνσταντῖνος Μπόνης, εἰς τῶν ἀξιολογωτέρων θεολόγων τῶν τελευταίων χρόνων, προσενεγκῶν πολυτίμους ὑπηρεσίας ὄχι μόνον εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπὶ σειράν ἐτῶν διετέλεσε καθηγητῆς εἰς τὰ Πανεπιστήμια Θεσσαλονίκης καὶ Ἀθηνῶν, ἀκαδημαϊκὸς καὶ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὸ 1987, πρόεδρος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας διὰ δύο συνεχεῖς διετίαι (1984-1988), ἀντιπρόεδρος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας, γενικὸς διευθυντῆς Ὀργανισμῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1968 μέχρι τοῦ 1982 διευθυντῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος» καὶ ἐπιμελητῆς τῆς ἐκδόσεως Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὡς ἐλάχιστον φόρον τιμῆς, ἀπὸ παλαιὸν μαθητὴν του καὶ ἀκολούθως συνεργάτην του, παραθέτομεν τὴν ἀκολουθοῦσαν βιογραφίαν, ἀναφερομένην εἰς τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν καθόλου παρουσίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν χῶρον, ἀφίοντες τὴν διαπραγμάτευσιν, εἰδικώτερον περὶ τοῦ συγγραφικοῦ αὐτοῦ ἔργου, εἰς τὸν ἐκλεκτὸν συνάδελφον κ. Ἰωάννην Κωνσταντινίδην.

Ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης ἐγεννήθη τὴν 5ην Ἰουνίου 1905 ἐν Ἀστακῷ τῆς Ἀκαρνανίας ἐξ εὐσεβῶν γονέων. Ὁ πατὴρ του Γεώργιος Ἀθανασίου Μπόνης ἐκ Βασιλοπούλου Ἀστακοῦ ἐχειροτονήθη ἱερεὺς καὶ ὑπηρέτησεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν Καλάμῳ νήσῳ παρὰ τὴν Ἰθάκην, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶχε γεννηθῆ ἡ σύζυγός του καὶ μήτηρ τοῦ Κωνσταντῖνου Ἄννα, τὸ γένος Ἡλία Γιαννιώτου. Ἀκολούθως ὑπηρέτησεν εἰς τὸ Βαθὺ τῆς Ἰθάκης, εἰς Πάτρας καὶ εἰς Ἀθήνας ὅπου καὶ ἀπεβίωσε τὸ 1956.

Ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης ἔλαβε τὴν μὲν στοιχειώδη αὐτοῦ παιδείαν ἐν Καλάμῳ, τὴν δὲ ἐγκύκλιον παιδείαν εἰς τὸ τριετὲς ἑλληνικὸν σχολεῖον τοῦ Ἀστακοῦ καὶ εἰς τὸ τετραετὲς γυμνάσιον τῆς Λευκάδος, ἐξ οὗ καὶ ἀπεφοίτησε

τὸν Ἰούνιον τοῦ 1922 μὲ τὸν βαθμὸν «πάνυ καλῶς θ»). Κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐκ τῆς ὁποίας μετὰ διετεῖς σπουδὰς μετεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου. Μετὰ λαμπρὰς ἐν αὐτῇ σπουδὰς ἔλαβε τὸ ἔτος 1927 τὸ πτυχίον τῆς Θεολογίας ὡς καὶ τὸ τότε χορηγούμενον ἐπαγγελματικὸν παιδαγωγικὸν πτυχίον μὲ τὸν βαθμὸν «λίαν καλῶς».

Τὸ ἔτος 1928 ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης διωρίσθη καθηγητῆς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Σχολείῳ Μεσοβουνίων ἐν Κεφαλληνίᾳ, τὸ ἐπόμενον δὲ ἔτος μετέβη εἰς τὸ Α΄ Γυμνάσιον Ἀρρένων Πατρῶν. Ἀκολούθως ὑπηρέτησεν εἰς Βάλτας Κεφαλληνίας καὶ ἐπὶ τριετίαν ὡς βοηθὸς τοῦ ἐν Πάτραις Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἐπιτελῶν λίαν ἐπιτυχῶς τὸ διδακτικὸν καὶ τὸ καθόλου παιδευτικὸν αὐτοῦ ἔργον.

Τὸ 1932 ἔτυχεν ὑποτροφίας τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας πρὸς διεύρυνσιν τῶν σπουδῶν του καὶ ἀρχικῶς μὲν μετέβη εἰς Βρυξέλλας, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως σπουδάσῃ εἰς τὸ ἐν Λουβαίν ΡΚαθολικὸν Πανεπιστήμιον. Ἡ παραμονὴ του ἐκεῖ ὑπῆρξε σύντομος, διότι ὁ νεαρὸς ἐρευνητῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς γραμματείας ἰλκύσθη ἀπὸ τὴν πόλιν τοῦ Μονάχου, ὅπου ἤθουν αἱ βυζαντινολογικαὶ σπουδαὶ ὑπὸ τὸν μέγαν ἐρευνητὴν καὶ διδάσκαλον Franz Doelger, συνεχιστὴν τῆς παραδόσεως τῶν περιφήμων βυζαντινολόγων Karl Krumbacher καὶ August Heisenberg. Ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ εἰδικώτερον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματολογίας, τῆς Βυζαντινῆς φιλολογίας καὶ Παλαιογραφίας. Ἡ ἔμφυτος εὐφυΐα του συνδεδασμένη μὲ τὴν φιλεργίαν του καὶ τὴν ἐξαιρετον φιλολογικὴν του κατάρτισιν ἦσαν τὰ ἀπαραίτητα ἐχέγγυα δι' ἐν λαμπρὸν μέλλον. Πλὴν τῆς παρακολουθήσεως τῶν συναφῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Γραμματολογίαν μαθημάτων, μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας συμμετεῖχε καὶ εἰς τὰ εἰδικὰ φροντιστήρια διὰ τῆς προφορικῆς ἀναπτύξεως ἐπιστημονικῶν θεμάτων καὶ διὰ γραπτῶν φροντιστηριακῶν ἐργασιῶν.

Εἰς Μόναχον παρέμεινεν ἐπὶ δύο ἐξάμηνα (1932-1933). Ἀκολούθως μετέβη διὰ δύο ἐξάμηνα εἰς Βερολῖνον (1933-1934) διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Μόναχον, ὅπου καὶ παρέμεινε μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 1936. Εἰς τὸ Μόναχον πλὴν τοῦ διδασκάλου του Franz Doelger παρηκολούθησε τοὺς καθηγητὰς J. Zellinger (Πατρολογία), G. Pfeilschifter (Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία), P. Lehmann καὶ F. Sommer (Λατινικὴ Γλῶσσα καὶ Φιλολογία), W. Pinder (Χριστιανικὴ Τέχνη), Ed. Schwartz (Ἱστορία καὶ Φιλολογία τῶν Μέσων χρόνων, ἰδίᾳ δὲ Ἱστορία τῶν Συνόδων, Παπῶν καὶ Πατριαρχῶν), R. v. Heckel (Παλαιογραφία), G. Leidinger (Ἀρχαιονομία καὶ Βιβλιοθηκονομία), Fr. Berneker (Σλαυικὴ Φιλολογία, ἰδίᾳ Ρωσικὴ), Otto (Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Ἱστορία), Al. Fischer καὶ R. Pauli (Παιδαγωγικά, Φιλοσοφία, Ψυχολογία), Grabmann (Σχολαστικὴ Θεολογία, ἰδίᾳ Θωμᾶς Ἀκινάτης ἐν συγκρίσει πρὸς

Ἰωάννην τὸν Δαμασκητὸν καὶ τοὺς Μυστικούς), Koenigswald καὶ Günter (Μεσαιωνικὴ Ἱστορία καὶ Φιλοσοφία). Εἰς τὸ Βερολίνον παρηκολούθησε τοὺς καθηγητὰς H. Lietzmann καὶ Fr. Seeberg (Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία), P. Perels (Παλαιογραφία καὶ Ἐπιγραφικὴ), Stein (Μεσαιωνικὴ καὶ Βυζαντινὴ Ἱστορία), Ed. Norden (Ἱστορία τῶν Παπῶν), W. Pinder καὶ Pr. Wulff (Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης), R. Seeberg, Ad. Deismann, Schmidt, Titius, N. Hartmann, Ed. Spranger καὶ Bertolet. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν τοῦ ἐπεσκέφθη πολλάς βιβλιοθήκας χειρογράφων, ὡς τοῦ Μονάχου, Βιέννης, Λειψίας, Βερολίνου, Βενετίας, Φλωρεντίας, Βατικανοῦ, Ὁξφόρδης καὶ Παρισίων, ἐκ τῶν ἐλληνικῶν δὲ τῶν Ἀθηνῶν, Πάτμου, Βλαττάδων, καὶ τῶν εἴκοσι μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Αἱ φωτογραφφαὶ τὰς ὁποίας ἔλαβε ὑπερβαίνουν τὰς 10.000.

Μετὰ τὴν ἐν Μονάχῳ ὀλοκλήρωσιν τῶν σπουδῶν τοῦ ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1936 ὑπέβαλε τὴν ἐπὶ διδακτορίᾳ διατριβὴν του «Προλεγόμενα εἰς τὰς Ἑρμηνευτικὰς διδασκαλίας Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (2 Ἰαν. 1064—2 Αὐγ. 1075). Συμβολὴ εἰς νέαν ἔκδοσιν». Μετὰ τὴν σχετικὴν δοκιμασίαν ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας μὲ τὸν βαθμὸν «ἄριστα» (Magna cum Laude).

Μετὰ τὴν ἐκ Γερμανίας ἐπιστροφὴν του ἐτοποθετήθη εἰς τὸ Α' Γυμνάσιον Ὁηλέων Πειραιῶς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔλαβε διὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀπόσπασιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς ταξινόμησιν τῶν ἀρχαίων αὐτῆς. Συγχρόνως διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διαχειριστὴς καὶ συντάκτης τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία». Παραλλήλως, τὸ ἔτος 1937 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, τὴν ὁποίαν διετήρησε μέχρι τοῦ 1940. Τὸ ἔτος 1939 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὀργανικὴν του θέσιν εἰς τὸ Α' Γυμνάσιον Ὁηλέων Πειραιῶς, διὰ νὰ μετατεθῆ τὸ ἴδιον ἔτος εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Β' Γυμνάσιον Μαρασείου. Ἡ κατὰ πάντα ἐπιτυχὴς ἐκπαιδευτικὴ ἐργασία τοῦ Κωνσταντίνου Μπόνη ἐξαίρεται καὶ εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄλλ' ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης ἐπέπρωτο νὰ ἀναδειχθῆ κυρίως ὡς ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος. Ἦδη ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ 1937 εἶχεν ὑποβάλει εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐναίσιμον ἐπὶ διδακτορίᾳ διατριβὴν ἀπὸ τὸν τίτλον «Ἐὐθυμίου τοῦ Μαλάκη, Μητροπολίτου Νέων Πατρῶν (Ἰπάτης) (Β' ἡμισυ IB' αἰ.), τὰ σφζόμενα», ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν σειρὰν «Θεολογικὴ Βιβλιοθήκη εἰς μνήμην τοῦ καθηγητοῦ Χρήστου Ἀνδρούτσου» (ἀρ. 2) τὸ αὐτὸ ἔτος 1937. Διὰ τῆς μελέτης ταύτης ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς θεολογίας μὲ τὸν βαθμὸν «ἄριστα».

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπομένου ἔτους 1938 ὁ νέος διδάκτωρ ὑπέβαλεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν διατριβὴν ἐπὶ Ἰφηγείᾳ μὲ τὸν τίτλον «Ἰωάννης ὁ Ξιφιλῖνος, ὁ Νομοφύλαξ, ὁ Μοναχός, ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ ἐποχὴ αὐτοῦ

(ca 1010) 13—2 Αυγούστου 1075). Συμβολή εις τὰς Βυζαντινὰς σπουδὰς τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος». Τὸν Μάρτιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξελέγη παμψηφεί ὑφηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Φιλολογίας, τὸν δὲ Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἤρξατο τῶν παραδόσεων αὐτοῦ.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1939 ἐξελέγη παμψηφεί ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐπικουρικὸς καθηγητὴς τῆς Σχολῆς, λαβὼν δὲ ἐντολὴν διδασκαλίας ἐδίδαξε μέχρι τοῦ 1942. Τὴν 26ην Μαρτίου 1942 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς αὐτῆς Σχολῆς τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματολογίας ἐν τῇ ἀρτισυστάτῳ τότε Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην ἐδίδαξεν ἐπὶ ἑννέα περίπτῳ ἔτη, διατελέσας μάλιστα Κοσμητῶρ (1949-1950) καὶ Συγκλητικὸς. Ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1951 ὠνομάσθη ὁμότιμος καθηγητὴς αὐτῆς.

Τὴν 26ην Φεβρουαρίου 1951 κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετεκλήθη εἰς Ἀθήνας, ὡς τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Ἐδρας τῆς Πατρολογίας καὶ τῆς Ἑρμηνείας τῶν Πατέρων, εἰς διαδοχὴν τοῦ καταληφθέντος ὑπὸ τοῦ ὀρίου ἡλικίας μεγάλου διδασκάλου Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου. Παραλλήλως πρὸς τὰ μαθήματα τῆς Ἐδρας ταύτης, ὁ Κωνσταντίνος Μπόνης ἐδίδαξε καὶ τὸ μάθημα τῆς ἀπὸ τοῦ Θ' αἰ. Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματείας μέχρι τοῦ 1965, ὅτε ἀνέλαβε τοῦτο ὁ ἄρτι τότε ἐκλεγείς ὡς ἔκτακτος καθηγητὴς κ. Βασίλειος Δεντάκης. Ὁ Κωνσταντίνος Μπόνης δετέλεσε δις Κοσμητῶρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς (1956-1957, 1964-1965) καὶ ἐπίσης δις Συγκλητικὸς.

Τὴν 1ην Σεπτεμβρίου 1969 καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ τότε ἐπιβληθέντος ὀρίου ἡλικίας τῶν 65 ἐτῶν ἀπεχώρησε τῆς ἐνεργοῦ δράσεως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὀνομασθεὶς Ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐὰν δὲν ἐμεσολάβει ἢ πρόωρος ἀποχώρησις του ἀσφαλῶς θὰ ἐξελέγετο Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Τὸ ἔτος 1978 ἐξελέγη τακτικὸν μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τὸ 1987 δὲ πρόεδρος αὐτῆς.

Πλὴν τῆς διδασκαλίας του ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς ἐδίδαξεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τὰ μαθήματα τῆς εἰδικότητός του εἰς τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Ριζαρείου Σχολῆς. Ὡσαύτως ἔχει δώσει σειρὰν διαλέξεων ἐπὶ γενικωτέρων θεμάτων πρὸς διαφώτισιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τῆς Ἑταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ, τοῦ «Παρνασσοῦ», ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας αἰθούσας τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Ὡσαύτως πολλὰ εἶναι καὶ αἱ ἀπὸ τῶν Ραδιοφωνικῶν σταθμῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης ὡς καὶ αἱ ἀπὸ τηλεφίας ὁμιλίαι του.

Ἡ ἐπιστημονικὴ δραστηριότης ὅμως τοῦ Κωνσταντίνου Μπόνη δὲν

περιορίζεται μόνον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν χῶρον. Ἐἶχεν ἐνεργὸν παρουσίαν εἰς πλεῖστα ὅσα θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ συνέδρια.

Εἰδικώτερον συμμετέσχε:

1) Τὸ 1948 εἰς τὸ ἐν Amsterdam ὀργανωθὲν συνέδριον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

2) Τὸ 1951 εἰς τὸ ἐν Παλέρμῳ τῆς Σικελίας Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν.

3) Τὸ 1955 εἰς τὴν ἐν Evanston Β' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς καὶ εἰς τὸ Β' Διεθνὲς Πατρολογικὸν Συνέδριον τῆς Ὁξφόρδης.

4) Τὸ 1958 εἰς τὸ ἐν Μονάχῳ Διεθνὲς Συνέδριον Βυζαντινῶν Σπουδῶν.

5) Τὸ 1961 εἰς τὴν εἰς Νέον Δελχί Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

6) Ἀπὸ τοῦ 1956 μέχρι τοῦ 1963 ὡς μόνιμον μέλος δεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς, ὀρισθείσης ὑπὸ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς μελέτην τοῦ θέματος Tradition and Traditions, ἔλαβε μέρος εἰς συσκέψεις εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Εὐρώπης (Κοπεγχάγην, Ὁξφόρδην, Φραγκφούρτην, Παρισίους, Ἐδιμβούργον κ.ά.).

7) Τὸ 1967 εἰς τὸ ἐν Μπάρι Συνέδριον Ὁρθόδοξων καὶ ΡΚαθολικῶν.

8) Τὸ 1969 μετέσχε, ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ ἐν Σόφια ἐορτασμοῦ τῆς 1100ετηρίδος τῶν Ἀγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου καὶ ὠμίλησεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν.

9) Τὰ ἔτη 1970, 1971 καὶ 1973 μετέβη ἀντιστοίχως εἰς Ἀδδὶς Ἀμπέμπα, Οὐτρέχτην καὶ Γενεύην, διὰ νὰ συμμετάσχη εἰς τὴν Κεντρικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

10) Τὸ 1975 συμμετέσχε εἰς τὸ Ζ' Διεθνὲς Πατρολογικὸν Συνέδριον τῆς Ὁξφόρδης διὰ δύο ἀνακοινώσεων.

Τὸ σύνολον τῶν διαλέξεων καὶ ὁμιλιῶν τοῦ Κωνσταντίνου Μπόνῃ ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ ὑπερβαίνουν τὰς ἐξήκοντα. Παραλείπομεν τὰς ἐπὶ μέρος ἐπισκέψεις τοῦ ἀοιδίμου καθηγητοῦ εἰς διαφόρους Ἐκκλησίας καὶ Ὄργανισμοὺς μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ὡς καὶ τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς ἐπισήμους ἐορτασμούς, ὡς ὁ ἐν ἔτει 1963 ἐορτασμὸς τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραλείψωμεν τὴν ἐπὶ ἑν ἔτος παραμονὴν του ἐν Ἀμερικῇ (1958-1959) εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐν Brookline τῆς Μασαχουσέτης, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως διδάξῃ καὶ εἰσηγηθῇ μέτρα πρὸς ἀναδιοργάνωσιν αὐτῆς. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ὑπέβαλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐκτενεστάτην ἔκθεσιν, περιέχουσαν ἐμπερι-

στατωμένες υποδείξεις. Σημειωτέον ότι ήδη επί τριετίαν περίπου (1956-1958) είχε χρηματίσει εις τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας Γενικός Διευθυντής Ὁρησκευμάτων. Ἐπίσης εἶχεν ὀρισθῆ τὸ 1957 μέλος δωδεκαμελοῦς ἐπιτροπῆς πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Παιδείας, εἶχε δὲ συνεργασθῆ ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Προεδρίας τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ ζητημάτων τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1968 μέχρι τοῦ ἔτους 1981 ὑπῆρξε διευθυντής τῶν Ἑκκλησιαστικῶν Περιδικῶν «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος».

Παραλλήλως εἶχε τὴν γενικὴν ἐπιστάσιαν καὶ ἐπιμέλειαν τῆς ἀπὸ τοῦ 1955 ἀρξαμένης ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου καθηγητοῦ Βασιλείου Βέλλα καὶ ἐπὶ τι διάστημα διακοπείσης δημοσιεύσεως τῶν ἔργων τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων εἰς τὴν Σειρὰν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, με ἄμεσον συνεργάτην του τὸν γράφοντα. Ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειάν του ἐξεδόθησαν οἱ ὑπ' ἀριθ. 37-62 τόμοι. Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τοῦ 37ου τόμου καὶ ἐφεξῆς ἔπαυσαν νὰ δημοσιεύωνται αἱ εἰσαγωγαὶ ἀπὸ τὴν ἀξιόλογον διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀλλὰ πεπαλαιωμένην Πατρολογία τῶν Δ. Σ. Μπαλάνου, ἤρχισαν δὲ νὰ δημοσιεύωνται δι' ἕκαστον συγγραφέα νέαι εἰσαγωγαὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πορισμάτων τῆς συγχρόνου πατρολογικῆς ἐπιστήμης. Ἐκ τῶν πολλῶν εἰσαγωγῶν τοῦ Κωνσταντίνου Μπόνη ὑπογραμμίζομεν τὰς ἐκτενεῖς εἰσαγωγὰς εἰς τοὺς δύο μεγάλους Καππαδόκας Πατέρας, τὸν Βασίλειον τὸν Μέγαν καὶ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον.

Πλὴν τῶν ἡδὴ ἀναφερθεισῶν θέσεων καὶ διακρίσεων, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ὁ ἀοιδίμος καθηγητής, σημειοῦμεν ὅτι διετέλεσεν Ἀντιπρόεδρος τῆς ἐν Παρισίοις Διεθνοῦς ἐνώσεως καθηγητῶν Πατρολογίας, ἐπίτιμος ἐταῖρος τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Μόσχας-Ζαγκόρσκ, σύμβουλος τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, σύμβουλος τῆς Διεθνοῦς Ἐταιρείας Πατρολογικῶν Σπουδῶν καὶ ἀντεπιστέλλον μέλος τοῦ Βυζαντινοῦ καὶ Νοελληνικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Παλέρμου τῆς Σικελίας.

Ὁ Κωνσταντίνος Μπόνης ἐτιμήθη διὰ τῶν ἐξῆς παρασῆμων: α) τοῦ Στρατιωτικοῦ παρασῆμου Ἐξαιρέτων Πράξεων, β) τοῦ Ἀνωτέρου Ταξιαρχοῦ τοῦ Φοίνικος, γ) τοῦ Μεγαλοσταύρου μετὰ Ἀστέρος τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβερνήσεως, δ) τοῦ Χρυσοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ε) τοῦ Χρυσοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Παναγίου Τάφου, στ) τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τοῦ Πατριαρχείου Βουλγαρίας, ζ) τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Ἱεροῦ Ἰδρύματος Ἐδαγγελιστρίας Τήνου καὶ τοῦ Ἐπιτίμου Ἐταίρου τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Μόσχας-Ζαγκόρσκ.

Πρὸς τιμὴν τοῦ ἀοιδίμου καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Μπόνη ἐδημοσιεύθησαν καὶ δύο τόμοι:

1) Ὁ ὑπ' ἀριθμ. ΚΔ' τόμος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1979-1980, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ νῦν ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀθηνῶν κ. Βασιλείου Δεντάκη, ὅστις καὶ συνέταξεν ἐκτενῆ εἰσαγωγὴν, ἐν ἣ διαλαμβάνονται α) τὰ τοῦ βίου καὶ τῆς δράσεως τοῦ τιμωμένου καθηγητοῦ, β) τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν προσωπικότητα τοῦ Κωνσταντίνου Μπόνη, ὡς ἀνθρώπου, ἐπιστήμονος καὶ πανεπιστημιακοῦ διδασκάλου καὶ γ) τὰ τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου αὐτοῦ. Ἀκολουθῶς δημοσιεύονται εἴκοσι τρεῖς ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι πάντων σχεδὸν τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν καὶ μαθηταὶ του.

2) Ὁ τόμος «ΦΙΛΙΑ» εἰς Κωνσταντῖνον Μπόνην, ἐκδοθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν (Θεσσαλονίκη 1989), ὡς ἀντίδωρον φίλων καὶ μαθητῶν του, ἀνθ' ὧσων παρ' αὐτοῦ ἔλαβον. Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ τόμου ὑπὸ τὸν τίτλον «Κωνσταντῖνος Γ. Μπόνης, εἰκὼν καὶ χαρακτηριστὴρ» δημοσιεύεται σύντομος ἀλλ' ἐμπεριστατωμένη εἰσαγωγὴ τοῦ τ. καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Παναγιώτου Χρήστου, ἐν τῇ ὁποίᾳ σκιαγραφεῖται ἡ προσωπικότης καὶ τὸ ἔργον τοῦ τιμωμένου. Ἀκολουθεῖ ἡ δημοσίευσις τῆς ὁμιλίας τοῦ Κωνσταντίνου Μπόνη ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς προεδρίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ἀμαχος ἰσχύς τῆς Ἀκαδημίας καὶ αἱ σύγχρονοι ἀπαιτήσεις», ἐν τῇ ὁποίᾳ μετὰ γλαφυρότητος ἐξαίρεται ἡ ὑψηλὴ ἀποστολὴ τῆς Ἀκαδημίας ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ὁ ὁμιλητὴς προβαίνει καὶ εἰς συγκεκριμένους προτάσεις πρὸς βελτίωσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἀκαδημίας. Ἐν Ἐπιμέτρῳ γίνεται λόγος διὰ δύο σοβαρώτατα θέματα, τὸ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. Εἰδικώτερον διὰ τὸ πρῶτον παρατίθενται ἀξιόλογοι ἀπόψεις τῆς γαλλίδος ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ρομιλλύ, ὅπως τὰς παρουσίασεν ὁ ἀοίδιμος τ. πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀκαδημαϊκὸς Κωνσταντῖνος Τσάτσος, καὶ τοῦ ἀοιδίμου καθηγητοῦ Παναγιώτου Ζέπου, ὡς καὶ ἀποσπάσματα ὁμιλίας τοῦ ἀοιδίμου καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Μπόνη, με θέμα «Ἡ ἐξελικτικὴ πορεία τῆς γλώσσης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ». Τὸ δεῦτερον μέρος τοῦ τόμου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐρανος θεολογικὸς καὶ φιλολογικὸς», διαλαμβάνει εἴκοσι πέντε μελέτας, καθηγητῶν καὶ ἄλλων λογίων, κατὰ τὸ πλεῖστον πατρολογικοῦ περιεχομένου. Ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς ἐκδημίας τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ ἐπεδόθη ὁ τόμος εἰς αὐτόν.

Ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης δὲν διεκρίθη μόνον εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν τομέα. Ὑπῆρξε καὶ ἀριστος οἰκογενειάρχης. Ἐκ τοῦ γάμου του μετὰ τῆς Μαρίας Δήμου ἀπέκτησε δύο τέκνα, τὸν Γεώργιον, νῦν διακεκριμένον ἰατρὸν ἐν Μαϊάμι τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν Ἄνναν, χήραν Νικολάου Καμπόλη. Δυστυχῶς λίαν ἐνωρὶς ἀπώλεσε τὴν σύζυγόν του. Ὁ Θεὸς ὅμως ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν ἄλλην λαμπρὰν σύζυγον, τὴν Χαρὰν Χουρδάκη, ἡ ὁποία πάντοτε τοῦ συμπαρεστέκετο, καὶ μάλιστα ἕως τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς του, με ὑποδειγματικὴν ἀφοσίωσιν. Ὡς πιστὸς χριστιανὸς με τὸ ὄπλον τῆς προσευχῆς ὁ ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Μπόνης ἀντεμετώπισε τὴν δοκιμασίαν ἐκ τῆς ἀσθενείας του μέχρι τῶν τελευταίων αὐτοῦ στιγμῶν.

Πλήν τῆς πλουσίας αὐτοῦ βιβλιοθήκης περιλαμβανούσης καὶ ἀνεκτίμητα βιβλία τῆς βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς γραμματείας, τὴν ὁποίαν κατέλιπεν εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης κατέλιπεν εἰς τοὺς μαθητάς του, καὶ ὅλους τοὺς νεωτέρους θεολόγους, βαρεῖαν πνευματικὴν παρακαταθήκην.

Κλείοντες τὸ παρὸν εὐλαβικὸν ἀφιέρωμά εἰς τὸν σεβαστὸν διδάσκαλον, ὀφείλομεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς ἀκτινοβολούσης προσωπικότητός του. Ταῦτα ἦσαν τὸ γνήσιον ὀρθόδοξον φρόνημά του, ἡ ἀφοσίωσίς του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ φιλοπατρία του, ἡ ἔμφυτος δξύνειά του, ἡ ἀκαταπρόβητος ἐργατικότης του, ἡ ἀπέραντος καλωσύνη του, ἡ εὐθυκρισία καὶ ἀντικειμενικότης του, ἡ ἐναρμόνισις συντηρητικότητος καὶ προοδευτικότητος, ἡ μετὰ παρρησίας ἔκφρασις τῆς γνώμης του. Ὁ Κωνσταντῖνος Μπόνης δὲν παρεσύρθη ἀπὸ τὴν σύγχρονον νοοτροπίαν τῶν συμβιβασμῶν καὶ τῆς ἡσσοнос προσπαθείας, ἀλλὰ φιλοτίμως ἐργαζόμενος ἐπολλαπλασίασε τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθὲν εἰς αὐτὸν τάλαντον, παρέχων οὕτως ἑαυτὸν πρότυπον πρὸς μίμησιν παρὰ πάντων, μάλιστα δὲ παρὰ τῶν νέων θεραπόντων τῆς ἱεραῆς ἐπιστήμης τῆς Θεολογίας. Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!